

www.litusgo.eu

LitusGo Εγχειρίδιο
Ενότητα 1
Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο

Education and Culture DG
Lifelong Learning Programme

Υπεύθυνος Έκδοσης:
Isotech Ltd, Ερευνητές – Σύμβουλοι Περιβάλλοντος
www.isotech.com.cy

Το έργο υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω του Προγράμματος Leonardo da Vinci, Multilateral Project for the Development of Innovation 2009. *Το Εγχειρίδιο αυτό δεσμεύει μόνο τον συντάκτη του και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση μπορεί να γίνει στις πληροφορίες που περιέχονται σε αυτό.*

ISBN set 978-9963-720-22-4

ISBN 978-9963-720-24-8

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο του LitusGo αποτελεί μέρος του εκπαιδευτικού πακέτου που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου LitusGo και το οποίο έχει αναρτηθεί στον ιστοχώρο www.litusgo.eu. Το έργο LitusGo έχει ως στόχο την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των Τοπικών Αρχών και των τοπικών κοινωνικών εταίρων στα θέματα που αφορούν την Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης και τους τρόπους αντιμετώπισης, σε τοπικό επίπεδο, των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή. Το Εγχειρίδιο έχει σπονδυλωτή δομή: αποτελείται από 20 αυτοτελείς ενότητες που μπορούν να διαβαστούν είτε ανεξάρτητα, είτε στο σύνολό τους (δίνοντας την ολοκληρωμένη προσέγγιση του θέματος). Το εγχειρίδιο έχει μεταφραστεί στις τέσσερις γλώσσες του προγράμματος: Ελληνική, Αγγλική, Μαλτέζικη και Τουρκική. Διατίθεται σε τρεις μορφές: σε μορφή wiki στον ιστοχώρο του LitusGo, σε dvd και στην ανά χειράς έντυπη μορφή, στην οποία η κάθε ενότητα αποτελεί ανεξάρτητο βιβλιαράκι και τα 20 βιβλιαράκια-ενότητες του κάθε εγχειριδίου περιλαμβάνονται σε χάρτινη θήκη.

- Ενότητα 1: Ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο
- Ενότητα 2: Εμπλοκή κοινωνικών εταιρών/ Δημόσια Συμμετοχή
- Ενότητα 3: Αειφόρος τουρισμός/ Φέρουσα ικανότητα
- Ενότητα 4: Διαχείριση υδατικών πόρων
- Ενότητα 5: Αλιεία/ Ιχθυοκαλλιέργεια
- Ενότητα 6: Ποιότητα παράκτιων υδάτων
- Ενότητα 7: Διαχείριση οικοσυστημάτων (χερσαία και παράκτια οικοσυστήματα)
- Ενότητα 8: Διαχείριση αποβλήτων/ ανακύκλωση/ κομποστοποίηση
- Ενότητα 9: Αέρια ρύπανση
- Ενότητα 10: Χρήσεις γης/ Πολεοδομία/ Παράκτια υπερανάπτυξη
- Ενότητα 11: Διαχείριση χερσαίου και θαλάσσιου τοπίου
- Ενότητα 12: Παράκτια μορφολογία: Διαχείριση της παράκτιας διάβρωσης
- Ενότητα 13: Αστική Όχληση 1: Ηχορύπανση
- Ενότητα 14: Αστική Όχληση 2: Οσμορύπανση, φωτορύπανση, θέρμο-υγρορύπανση
- Ενότητα 15: Αρχαιολογικοί χώροι/ Χώροι ιστορικής αξίας/ Μνημεία κληρονομιάς
- Ενότητα 16: Διαχείριση ακραίων συνθηκών: κινδυνων πλημμύρας, παράκτιες πλημμύρες και θαλάσσιες καταιγίδες
- Ενότητα 17: Ξηρασία
- Ενότητα 18: Ερημοποίηση
- Ενότητα 19: Ενέργεια: κατανάλωση και διαχείριση
- Ενότητα 20: Πράσινη Δόμηση

Συγγραφείς του Εγχειριδίου

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο του LitusGo αναπτύχθηκε από την ομάδα εργασίας εκπαιδευτικού υλικού του LitusGo:

Για τη συγγραφή των Ενότητων 1, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19 εργάστηκε η επιστημονική ομάδα του συντονιστή του έργου ISOTECH Ltd. Κύριοι συγγραφείς: Ξένια Ι. Λοϊζίδου, Πολιτικός Μηχανικός/ Ακτομηχανικός και Μιχάλης Ι. Λοϊζίδης, Χημικός Μηχανικός/ Μηχανικός Περιβάλλοντος.

Για τη συγγραφή των ενότητων 3, 4, 5, 10, 11, 15, 20 εργάστηκε η επιστημονική ομάδα της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού/ Πρόγραμμα ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ. Κύριοι συγγραφείς: Γεωργία Κίκου, Γεωγράφος, Msc Περιβαλλοντολόγος, Υπεύθυνη Προγράμματος ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ, Αλέξανδρος Μουταφτσής, Οικονομολόγος Msc Περιβαλλοντολόγος, Λεωνίδας Οικονομάκης, Διεθνείς κ Ευρωπαϊκές Σπουδες, MA International Development.

Για τη συγγραφή της Ενότητας 2 εργάστηκε η επιστημονική ομάδα του Κέντρου Μελετών και Έρευνας ΑΚΤΗ. Κύριος Συγγραφέας: Κυριακή Δημητρίου, MSc European Studies. Η ΑΚΤΗ ήταν υπεύθυνη για την επιμέλεια των ενότητων, με συντονιστή τον Κωνσταντίνο Γεωργιάδη (MSc στην Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παρακτίων Ζωνών). Το δημιουργικό της έντυπης μορφής σχεδιάστηκε από την Αναστασία Γεωργίου, απόφοιτο Καλών Τεχνών (MA Sustainable Design).

Ο Dr Alan Pickaver, εκ μέρους του εταιρίου EUCC, ήταν ο υπεύθυνος για τον έλεγχο ποιότητας του περιεχομένου των ενότητων.

Οι Εταίροι του LitusGo:

Το εταιρικό σχήμα αποτελείται από εκπροσώπους των κυριότερων κοινωνικών εταίρων που δραστηριοποιούνται στις παράκτιες περιοχές: μικρομεσαίες επιχειρήσεις, Σύμβουλοι, ΜΚΟ και Τοπικές Αρχές.

Συντονιστής / Δικαιούχος:

ISOTECH Ltd. Ερευνητές / Σύμβουλοι Περιβάλλοντος
www.isotech.com.cy

Κύπρος:

Δήμος Πάφου www.pafos.org.cy

ΑΚΤΗ Κέντρο Μελετών και Έρευνας, www.akti.org.cy

Ελλάδα:

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού
www.ellet.gr / **Πρόγραμμα ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΙΓΑΙΟ,** www.egaio.gr

ONISIS - Ανάπτυξη διαδικτυακών εφαρμογών
www.onisis.gr

Μάλτα:

Ο Δήμος του Kirkop www.kirkop.gov.mt

Ολλανδία:

Οργανισμός EUCC – The Coastal & Marine Union www.eucc.net

Ενότητα 1

Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο

Αυτή η πρώτη ενότητα του εκπαιδευτικού εγχειριδίου του LitusGo, με τίτλο «Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο», έχει διαφορετική δομή από τις άλλες: περιλαμβάνει τη σύνοψη του θεσμικού πλαισίου που αφορά τα πιο σημαντικά σημεία των 19 θεματικών ενοτήτων, που καλύπτονται από το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο του LitusGo. Το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο είναι πλούσιο και καλύπτει όλα τα σημαντικά ζητήματα για την αειφόρο ανάπτυξη. Το σημαντικό, όμως, είναι να εφαρμόζονται οι νόμοι, οι συστάσεις, οι Συμβάσεις που αφορούν την αειφόρο ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών, αλλιώς το θεσμικό πλαίσιο παραμένει χωρίς νόημα. Για το λόγο αυτό η ομάδα του LitusGo θεωρεί ότι η γνώση του θεσμικού πλαισίου, παράλληλα με καλά παραδείγματα εφαρμογής, αποτελεί μια πολύ σημαντική παράμετρο της διαδικασίας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης των τοπικών αρχών και των τοπικών κοινωνιών. Μέσα από τη γνώση του θεσμικού πλαισίου και μέσα από παραδείγματα εφαρμογής του, γίνεται πιο πιθανή η ευρύτερη εφαρμογή του και προώθησή του από της τοπικές αρχές. Και γι αυτό αφιερώνεται το πρώτο κεφάλαιο στο θέμα αυτό.

Ενότητα 2:

Συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων/δημόσια συμμετοχή

Το δικαίωμα της συμμετοχής του κοινού στη λήψη αποφάσεων που αφορούν περιβαλλοντικά θέματα, αναγνωρίστηκε και διασφαλίστηκε επίσημα με τη Σύμβαση του Aarhus «για την Πρόσβαση στην Πληροφόρηση, τη Δημόσια Συμμετοχή στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων και την Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη για Περιβαλλοντικά Θέματα», η οποία υιοθετήθηκε την 25^η Ιουνίου 1998 στη Δανέζικη πόλη του Aarhus, στο Τέταρτο Υπουργικό Συμβούλιο που έγινε στο πλαίσιο της διαδικασίας «Περιβάλλον για την Ευρώπη». Η σύμβαση του Aarhus είναι η πρώτη διεθνής σύμβαση που συνδέει τα περιβαλλοντικά δικαιώματα του πολίτη με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η σύμβαση τονίζει την ανάγκη για ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και το δικαίωμά του στην πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφόρηση. Αναγνωρίζεται ότι η βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την εμπλοκή όλων των κοινωνικών εταίρων και θέτει τα ζητήματα της κυβερνητικής ευθύνης, της διαφάνειας και της δυνατότητας ανταπόκρισης των δημοσίων φορέων στις ανάγκες του πολίτη. Έκτοτε η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υιοθετήσει δυο οδηγίες και ένα κανονισμό αναφορικά με τους τρεις "πυλώνες" της Σύμβασης του Aarhus, που πρέπει να ενσωματωθούν στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- CONVENTION ON ACCESS TO INFORMATION, PUBLIC PARTICIPATION IN DECISION-MAKING AND ACCESS TO JUSTICE IN ENVIRONMENTAL MATTERS, Aarhus, Denmark, on 25 June 1998, available at: <http://ec.europa.eu/environment/aarhus/>

Ενότητα 3: Αειφόρος Τουρισμός

Ο τουρισμός είναι ένας από τους πιο ισχυρούς οικονομικούς τομείς των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης: περίπου 2 εκατομμύρια επιχειρήσεις (κυρίως μικρού και μεσαίου μεγέθους) εμπλέκονται με την τουριστική δραστηριότητα σε όλα τα κράτη μέλη, οι οποίες παράγουν αυτή τη στιγμή μέχρι και 12% του ΑΠΕ (άμεσα ή έμμεσα), δημιουργούν το 6% της απασχόλησης (άμεσα) και το 30% του εξωτερικού εμπορίου. Τα ποσοστά αυτά αναμένεται να αυξηθούν περαιτέρω καθώς η τουριστική ζήτηση αναμένεται να αυξηθεί.

Σύμφωνα με την αρχική Ευρωπαϊκή Συνθήκη, ο τουρισμός και οι ρυθμίσεις τους δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά παραμένουν στην αρμοδιότητα του κάθε Κράτους Μέλους. Όμως, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν προωθηθεί μέτρα και εισηγήσεις για την ενθάρρυνση του αειφόρου/ βιώσιμου τουρισμού σε πολλές άλλες νομοθεσίες. Τα μέτρα αυτά αφορούν, σε μεγάλο βαθμό, την καλύτερη ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν την περιβαλλοντική διαχείριση και τη διαχείριση των παρακτίων ζωνών, καθώς και την διάθεση χρηματοδοτικών μέσων και τεχνικής καθοδήγησης. Σημαντικοί σταθμοί στην πολιτική της ΕΕ για την προώθηση του αειφόρου τουρισμού είναι:

- COM/2006/0134 "Ανανεωμένη Ευρωπαϊκή Τουριστική Πολιτική: προς μια ενισχυμένη συνεργασία για τον Ευρωπαϊκό τουρισμό», που εστιάζεται σε συγκεκριμένες προτάσεις για μέσα και τρόπους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως «εργαλεία προώθησης» του αειφόρου τουρισμού στην Ευρώπη. Αναφέρεται στην προώθηση των «Τουριστικών Προορισμών Αριστείας» (EDEN) και στην σημασία τέτοιων βραβείων αριστείας, για την ενθάρρυνση των τουριστικών αειφόρων επιδόσεων.

- Η Agenda της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Για πιο Αειφόρο και πιο ανταγωνιστικό Ευρωπαϊκό Τουρισμό», που εισηγείται την εμπλοκή όλων των κοινωνικών εταίρων σε αυτή την προσπάθεια για πιο αειφόρο και πιο ανταγωνιστικό Ευρωπαϊκό Τουρισμό και για να γίνουν πιο ελκυστικοί οι ευρωπαϊκοί προορισμοί και δίνει το πλαίσιο για την ανάπτυξη δράσεων και πολιτικών που θα υποστηρίζουν αυτή την κατεύθυνση.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- Council Directive 95/57/EC of 23 November 1995 on the collection of statistical information in the field of tourism at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31995L0057:en:HTML>.
- STATE OF THE ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT IN THE MEDITERRANEAN – 2009 http://www.planbleu.org/publications/SoED2009_EN.pdf.
- **UNEP/MAP. 2009a.** Sustainable Coastal Tourism. UNEP/MAP 2009.
- *A renewed EU Tourism Policy – Towards a stronger partnership for European Tourism.*
http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/communications_2006.htm
- *Action for More Sustainable European Tourism.*
http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/tourism_sustainability_group.htm
- *Agenda for a More Sustainable and Competitive European Tourism.*
http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/communications_2007.htm

Ενότητα 4: Διαχείριση Υδάτινων Πόρων

Μια από τις πιο σημαντικές ευρωπαϊκές νομοθεσίες στον τομέα της διαχείρισης των υδάτινων πόρων είναι η Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (Water Framework) 2000/60/ΕΚ. Πέραν αυτής, υπάρχει ένα τεράστιο θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων, την

ποιότητα, τις τιμολογήσεις, τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών στους υδάτινους πόρους, το ρόλο των χρηστών και των καταναλωτών κλπ. Βασικός στόχος της Ευρωπαϊκής Υδατικής Πολιτικής είναι η προώθηση της αειφόρου χρήσης των υδάτινων πόρων, και για το σκοπό αυτό υιοθετούνται και προωθούνται οδηγίες, συστάσεις και συγκεκριμένες πρακτικές για εξοικονόμηση κλπ. Αυτό που είναι σημαντικό να σημειωθεί, είναι ότι το νερό στην Ευρωπαϊκή νομοθεσία δεν ορίζεται σαν *εμπορικό προϊόν* όπως όλα τα υπόλοιπα, αλλά σαν *κληρονομιά*, η οποία πρέπει να προστατεύεται και να αντιμετωπίζεται σαν τέτοια. Διεθνώς, αλλά και εντός της Κοινότητας είναι πλέον ξεκάθαρο ότι το νερό θα αποτελέσει κρίσιμο παράγοντα για την ανάπτυξη πολλών κρατών. Η έλλειψη του νερού είναι ο κύριος υπεύθυνος για την ερημοποίηση πολλών περιοχών. Η ανάγκη για προληπτική δράση έτσι ώστε να αποφύγουμε την μακροπρόθεσμη αλλοίωση της ποσότητας, αλλά και της ποιότητας του γλυκού νερού είναι πλέον αναγνωρισμένη και απαιτεί δράσεις για την βιώσιμη διαχείριση και προστασία των υδατικών πόρων.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- DIRECTIVE 2000/60/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:327:0001:0072:EN:PDF>.
- Climate impacts on water resources at: <http://www.eea.europa.eu/themes/water/water-resources/climate-impacts-on-water-resources>.
- A summary of EU legislation on water protection and management at: http://europa.eu/legislation_summaries/environment/water_protection_management/index_en.htm

- <http://www.eea.europa.eu/themes/water/water-resources/climate-impacts-on-water-resources>
- IPCC Fourth Assessment Report: Climate Change, 2007.
- Blue Plan Notes, Environment and development in the Mediterranean, No 16, July 2010.
- Communication from the Commission to the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee - Pricing policies for enhancing the sustainability of water resources http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=e n&type_doc=COMfinal&an_doc=2000&nu_doc=477

Ενότητα 5: Αλιεία/ Ιχθυοκαλλιέργεια

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ένα πλούσιο θεσμικό πλαίσιο για τους τομείς της αλιείας, της υδατοκαλλιέργειας και της ιχθυοκαλλιέργειας. Ένα από τα πιο σημαντικά νομικά εργαλεία είναι η Οδηγία για τη Θαλάσσια Στρατηγική (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Συμβούλιο της Ευρώπης, 17η Ιουνίου 2008). Σύμφωνα με το Άρθρο 5 της οδηγίας για τη Θαλάσσια Στρατηγική, κάθε Κράτος Μέλος είναι υποχρεωμένο να αναπτύξει μια θαλάσσια στρατηγική, για κάθε θαλάσσια περιοχή ή υποπεριοχή που το αφορά.

Η κοινή αλιευτική πολιτική (ΚΑΠ) αποσκοπεί στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας των έμβιων υδάτινων πόρων καθώς και στην προστασία του περιβάλλοντος. Για τη διασφάλιση της βιώσιμης αλιείας, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καταρτίσει πολυετή σχέδια για την ανασύσταση και τη διαχείριση των αποθεμάτων καθώς και συγκεκριμένα μέτρα (συνολικά επιτρεπόμενα αλιεύματα, περιορισμός στην αλιευτική προσπάθεια, την απαγόρευση συγκεκριμένων αλιευτικών εργαλείων, ελάχιστα μεγέθη εκφόρτωσης κλπ.). Τέλος,

έχουν θεσπιστεί κανονισμοί με σκοπό την προστασία των ειδών που δεν αποτελούν στόχο της αλιείας (θαλάσσια θηλαστικά, πουλιά, χελώνες), των νεαρών και ευάλωτων αλιευτικών αποθεμάτων και των ευαίσθητων οικοτόπων. Σύμφωνα με αυτούς τους κανονισμούς «προστατευόμενη περιοχή αλιείας» σημαίνει μια γεωγραφικά καθορισμένη θαλάσσια περιοχή στην οποία όλες ή συγκεκριμένες θαλάσσιες δραστηριότητες είναι προσωρινά ή μόνιμα απαγορευμένες ή περιορισμένες προκειμένου να βελτιωθεί η εκμετάλλευση και βελτίωση των έμβιων υδάτινων πόρων ή την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- Directive [2008/56/EC](#) of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 establishing a framework for Community action in the field of marine environmental policy (Marine Strategy Framework Directive), available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:164:0019:0040:EN:PDF>
- COUNCIL REGULATION (EC) No 1967/2006 of 21 December 2006 concerning management measures for the sustainable exploitation of fishery resources in the Mediterranean Sea, amending Regulation (EEC) No 2847/93 and repealing Regulation (EC) No 1626/94 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:409:0011:0085:EN:PDF>
- A summary of EU legislation on Management of fisheries resources and the environment at: http://europa.eu/legislation_summaries/maritime_affairs_and_fisheries/fisheries_resources_and_environment/index_en.htm
- COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL AND THE EUROPEAN PARLIAMENT (A policy to reduce unwanted by-catches and eliminate discards in European fisheries (Brussels, 28.3.2007 COM (2007) 136 final), available at: [http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0136:FIN:EN:PDF)

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0136:FIN:EN:PDF

- Communication from the Commission to the Council and European Parliament of 19 September 2002. A strategy for the sustainable development of European aquaculture ([COM\(2002\) 511](#)), available at:
http://europa.eu/legislation_summaries/maritime_affairs_and_fisheries/fisheries_resources_and_environment/l66015_en.htm
- Commission Communication of 22 May 2006 "Halting the loss of biodiversity by 2010 - and beyond - Sustaining ecosystem services for human well-being" ([COM\(2006\) 216](#)), available at:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0216:FIN:EN:PDF>

Ενότητα 6: Ποιότητα των παράκτιων υδάτων

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση η ποιότητα των παράκτιων υδάτων ορίζεται και προστατεύεται από το 1976, με την Οδηγία για τα Νερά Κολύμβησης 76/160/EEC η οποία έχει θέσει τα όρια για τις φυσικές, χημικές και μικροβιολογικές παραμέτρους μέσω τακτικής παρακολούθησης καθ' όλη τη περίοδο κολύμβησης. Η Οδηγία του 1976 οδήγησε το 2006 στην νέα Οδηγία για τα Ύδατα Κολύμβησης 2006/7/EC, που καλύπτει από την απλή παρακολούθηση της ποιότητας νερού μέχρι τη διαχείριση της ποιότητας νερού και ενσωματώνει την παρακολούθηση και διαχείριση των κυανοβακτηρίων. Εκτός από τις Οδηγίες και τις συστάσεις, η καλή ποιότητα των παρακτίων υδάτων ενθαρρύνεται μέσα από βραβεύσεις όπως είναι η «Γαλάζια Σημαία», η «Ακτή Ποιότητας (Quality Coast)» και άλλα σχετικά βραβεία-κίνητρα.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- DIRECTIVE 2006/7/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 15 February 2006 concerning the management of bathing water quality and

repealing Directive 76/160/EEC available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:064:0037:0051:EN:PD>
[E](#)

- A summary of EU legislation on water protection and management available at: http://europa.eu/legislation_summaries/environment/water_protection_management/index_en.htm
- Blue Flag, <http://www.blueflag.org/>
- QualityCoast, <http://www.qualitycoast.info/>

Ενότητα 7: Διαχείριση Οικοσυστημάτων (χερσαία και παράκτια οικοσυστήματα)

Η αυξημένη αστικοποίηση, η επέκταση των ανθρώπινων υποδομών, η υπερεκμετάλλευση των φυσικών πόρων, η ρύπανση σε όλες της τις μορφές, η εισαγωγή εξωτικών ειδών στο οικοσύστημα μας, όλοι αυτοί οι παράγοντες είναι εξαιρετικά καταστροφικοί για τη βιοποικιλότητα: το 42% των ειδών των θηλαστικών, το 15% των πουλιών και το 52% των ψαριών γλυκού νερού σε όλη την Ευρώπη απειλούνται. Η Οδηγία 92/43/EEC για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, Συμβάσεις σχετικές με τη βιοποικιλότητα, τα αποδημητικά είδη, την προστασία της Ποσειδωνίας (*Posedonia Oceanica*, Σύμβαση της Βαρκελώνης) και μερικές άλλες Οδηγίες και Συμβάσεις σε συνδυασμό με ένα ευρύ δίκτυο από προστατευόμενες περιοχές (δίκτυο Natura 2000), αποτελούν «την προστασία» που παρέχει το δικτύου των θεσμικών μέσων και εργαλείων ενάντια στην υποβάθμιση των ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων. Η προστασία της βιοποικιλότητας είναι ένας από τους βασικούς στόχους της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora, available at:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:EN:html>
- Council Decision 82/72/EEC of 3 December 1981 concerning the conclusion of the Convention on the conservation of European wildlife and natural habitats (Bern Convention), available at:
http://europa.eu/legislation_summaries/environment/nature_and_biodiversity/l28050_en.htm
- 93/626/EEC: Council Decision of 25 October 1993 concerning the conclusion of the Convention on Biological Diversity, available at:
http://europa.eu/legislation_summaries/environment/nature_and_biodiversity/l28102_en.htm
- 82/461/EEC: Council Decision of 24 June 1982 on the conclusion of the Convention on the conservation of migratory species of wild animals, available at:
http://europa.eu/legislation_summaries/environment/nature_and_biodiversity/l28051_en.htm
- Σύμβαση της Βαρκελώνης,
http://www.unep.ch/regionalseas/regions/med/t_barcel.htm

Ενότητα 8:

Διαχείριση Αποβλήτων/Ανακύκλωση/Κομποστοποίηση

Κάθε χρόνο, περίπου 2 δισεκατομμύρια τόνοι αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων ιδιαίτερα επικίνδυνων αποβλήτων, παράγονται στα κράτη μέλη και το ποσοστό αυτό αυξάνεται σταθερά. Η Οδηγία 2008/98/EC σχετικά με τα απόβλητα, η Στρατηγική για την πρόληψη και ανακύκλωση των αποβλήτων (2005), η οποία θέτει τις κατευθυντήριες γραμμές για τη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και περιγράφει τους τρόπους με τους οποίους η διαχείριση αποβλήτων μπορεί να βελτιώσει τη διαχείριση των βιολογικών αποβλήτων στην

ΕΕ, η απόεφρωση και η μεταφορά αποβλήτων και η διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων με την Οδηγία 91/689/ΕΕC σχετικά με τα επικίνδυνα απόβλητα και τη Σύμβαση της Βασιλείας καθώς και πολλά άλλα, αποτελούν το θεσμικό πλαίσιο για την επεξεργασία των αποβλήτων εντός της Κοινότητας.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- Directive [2008/98/EC](#) of 19 November 2008 on waste and repealing certain Directives.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:312:0003:0030:EN:PDF>
- A summary of EU legislation on waste and repealing certain Directives available at: http://europa.eu/legislation_summaries/environment/waste_management/index_en.htm

Ενότητα 9: Αέρια Ρύπανση

Η Οδηγία 2008/50/ΕC του Μαΐου 2008, είναι ένα από τα κυριότερα νομικά εργαλεία της ΕΕ για τη διαχείριση της ποιότητας του αέρα. Συμπληρωματικά της Οδηγίας, το 2005 η Επιτροπή δρομολόγησε τη Θεματική Στρατηγική για την Ατμοσφαιρική Ρύπανση η οποία ορίζει συγκεκριμένους μακροπρόθεσμους στόχους (για το 2020):

- 47% μείωση της απώλειας του προσδόκιμου ζωής, ως αποτέλεσμα της έκθεσης σε σωματίδια
- 10% μείωση της οξείας θνησιμότητας από την έκθεση στο όζον
- Μείωσης της απόθεσης περίσσειας οξέος κατά 74% σε δασικές περιοχές και 39% σε περιοχές γλυκών επιφανειακών υδάτων
- 43% μείωση των περιοχών ή οικοσυστημάτων που εκτίθενται σε ευτροφισμό

Για την επίτευξη αυτών των στόχων πρέπει να μειωθούν οι εκπομπές

SO₂ μέχρι και 82%, οι εκπομπές NO_x μέχρι 60%, οι πτητικές οργανικές ενώσεις (VOC) μέχρι 51%, οι εκπομπές αμμωνίας μέχρι 27% και οι εκπομπές των πρωτογενών PM_{2.5} (εκπομπές σωματιδίων απευθείας στον αέρα) μέχρι 59% σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές του 2000.

Εκτός από την πιο πάνω κεντρικής σημασίας Οδηγία, η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για την Αέρια Ρύπανση είναι πλούσια: υπάρχουν τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για συγκεκριμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους, η Σύμβαση για Μακράς Κλίμακας Διαμεθοριακή Ατμοσφαιρική Ρύπανση, το Πρωτόκολλο για βαρέα μέταλλα, η Σύμβαση της Στοκχόλμης για τους επίμονους οργανικούς ρύπους (POP), τα ανώτατα όρια για τα χερσαία μηχανοκίνητα οχήματα, βιομηχανίες και άλλα σχηματίζουν το Ευρωπαϊκό Νομικό Δίκτυο για την βελτίωση και προστασία της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- Directive 2008/50/EC of 21 May 2008 on ambient air quality and cleaner air for Europe
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:152:0001:0044:EN:PDF>
- A summary of EU legislation on ambient air quality and cleaner air for Europe available at:
http://europa.eu/legislation_summaries/environment/air_pollution/index_en.htm

Ενότητα 10:

Χρήσεις Γης/πολεοδομία/παράκτια υπερανάπτυξη

Η χωροτακτική πολιτική και ως εκ τούτου και η παράκτια χωροταξία, αποτελεί θέμα που η ρύθμισή του εμπίπτει στις εθνικές νομοθεσίες. Το πρωτόκολλο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών της Μεσογείου (2008), αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την προώθηση βιώσιμης διαχείρισης των χρήσεων της γης μεταξύ των συμβαλλόμενων χωρών, σε μια ενιαία βάση και αντίληψη. Το πρωτόκολλο προτρέπει τα συμβαλλόμενα μέρη να διατυπώσουν και να αναπτύξουν παράκτιες στρατηγικές, καθώς επίσης και χωροτακτικές στρατηγικές για τις χρήσεις γης, σχέδια και προγράμματα αστικής ανάπτυξης και κοινωνικοοικονομικών δραστηριοτήτων. Το πρωτόκολλο προωθεί «..τη βιώσιμη ανάπτυξη των παράκτιων ζωνών, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των παράκτιων οικοσυστημάτων, με σκοπό τη διατήρηση των παράκτιων φυσικών οικοτόπων, των φυσικών πόρων, των οικοσυστημάτων και των τοπίων». Πέραν του πρωτοκόλλου, υπάρχουν αρκετές πολιτικές και κανονισμοί/ εισηγήσεις/συστάσεις για τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τα προβλήματα από την παράκτια υπερανάπτυξη.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- ICZM Protocol was signed on 20-21 January 2008 in Madrid, <http://ec.europa.eu/environment/iczm/barcelona.htm>
- **UNEP/MAP. 2009a.** Sustainable Coastal Tourism. UNEP/MAP 2009.
- **UNEP/MAP, 2009b.** Plan Bleu: State of the Environment and Development in the Mediterranean.

Ενότητα 11: Διαχείριση χερσαίου και θαλάσσιου τοπίου

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2000), Άρθρο 1: «Χερσαίο τοπίο σημαίνει μια περιοχή, όπως αυτή γίνεται αντιληπτή από τους ανθρώπους, της οποίας ο χαρακτήρας είναι το αποτέλεσμα της δράσης και αλληλεπίδρασης των φυσικών και/ή ανθρωπίνων παραγόντων.... Διαχείριση του τοπίου, από την σκοπιά της βιώσιμης ανάπτυξης, είναι η δράση που διασφαλίζει την τακτική συντήρηση ενός τοπίου, έτσι ώστε να καθοδηγεί και να εναρμονίζει τις αλλαγές που επήλθαν από τις κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διεργασίες.»

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2000) απευθύνεται σε όλη την επικράτεια των συμβαλλομένων μερών και καλύπτει τις φυσικές, αγροτικές, αστικές και περιαστικές περιοχές. Περιλαμβάνει γη, εσωτερικά ύδατα και θαλάσσιες περιοχές. Πρόκειται για τοπία που θεωρούνται εξαιρετικά και μοναδικά καθώς και για τοπία συνηθισμένα, αλλά και για υποβαθμισμένα τοπία.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- European Landscape Convention (Council of Europe, 2000) available at: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/default_en.asp

Ενότητα 12:

Μορφολογική Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης – παράκτια διάβρωση

Το θέμα της διάβρωσης, όπως και τα θέματα της χωροταξίας, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των εθνικών πολιτικών και δεν καλύπτονται από το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Παρόλα αυτά, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει σημαντική δράση για το οξύ και εντεινόμενο αυτό πρόβλημα.

- Η Σύσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών (2002/413/EC) τόνιζε ότι « (L148/24) Η έκθεση αξιολόγησης του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος του 1999 υποδεικνύει μια συνεχή υποβάθμιση των συνθηκών στις παράκτιες ζώνες της Ευρώπης όσον αφορά τις ακτές αυτές καθ' αυτές και την ποιότητα των παράκτιων υδάτων», καθώς και ότι «Οι παράκτιες ζώνες της Κοινότητας απειλούνται περαιτέρω από τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών, κυρίως λόγω της ανόδου της στάθμης της θάλασσας, αλλαγές στη συχνότητα και ένταση των καταιγίδων και αυξημένη παράκτια διάβρωση και πλημμύρες». Αναμενόταν ότι μέχρι το 2006 όλα τα Κράτη Μέλη θα είχαν αναπτύξει ολοκληρωμένες εθνικές στρατηγικές για την διαχείριση των παρακτίων ζωνών τους. Μερικές χώρες το έκαναν, αρκετές όχι. Η Σύσταση πάντως μπορεί ακόμα να χρησιμοποιείται ως μια καλή αναφορά καλής πρακτικής για την προώθηση της ολοκληρωμένης διαχείρισης της παράκτιας διάβρωσης.

- Ο διαδικτυακός χώρος του έργου **OURCOASTS** <http://ec.europa.eu/ourcoast/> είναι ο διαδικτυακός χώρος της ΕΕ για την ΟΔΠΖ, με εκτενή Βάση Δεδομένων μελετών περίπτωσης από όλη την Ευρώπη, όπου οι αρχές και τα εργαλεία της ΟΔΠΖ έχουν εφαρμοστεί. Μερικές μελέτες αναφέρονται τον έλεγχο της διάβρωσης και κάθε περίπτωση συμπεριλαμβάνει το νομικό πλαίσιο που αφορά την κάθε χώρα.
- Το έργο **EuroSION** είναι το πιο σημαντικό ευρωπαϊκό πρόγραμμα που αναφέρεται τόσο στην αποτύπωση της κατάστασης της παράκτιας διάβρωσης στις Ευρωπαϊκές ακτές, αλλά προχωρά σε εισηγήσεις για τεχνικές λύσεις και για τις πολιτικές που πρέπει να υιοθετήσουν τα κράτη μέλη www.euroSION.eu

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- RECOMMENDATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 30 May 2002 concerning the implementation of Integrated Coastal Zone Management in Europe (2002/413/EC):
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:148:0024:0027:EN:PDF>
- Ourcoast portal <http://ec.europa.eu/ourcoast/>
- EUROSION, www.euroSION.eu
- OURCOAST, <http://ec.europa.eu/ourcoast/>

Ενότητες 13 και 14:

Θέματα αστικής όχλησης (ηχορύπανση, φωτορύπανση, οσμορύπανση κλπ)

Ως μέρος της προσπάθειας για αντιμετώπιση της ηχορύπανσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καθορίσει μια κοινή προσέγγιση για την αποφυγή, την πρόληψη ή τη μείωση των επιβλαβών επιπτώσεων της έκθεσης στον περιβαλλοντικό θόρυβο. Η προσέγγιση αυτή βασίζεται στη εφαρμογή κοινών μεθόδων για τη χαρτογράφηση του θορύβου, την παροχή πληροφοριών στο κοινό και την εφαρμογή σχεδίων δράσης σε τοπικό επίπεδο. Το σημαντικότερο νομικό εργαλείο της ΕΕ για την ηχορύπανση είναι η Οδηγία 2002/49/EC για την αξιολόγηση και τη διαχείριση του περιβαλλοντικού θορύβου. Η Οδηγία αυτή αποσκοπεί στον έλεγχο του θορύβου ο οποίος γίνεται αντιληπτός από τους ανθρώπους σε αστικές περιοχές, σε δημόσια πάρκα ή άλλες ήσυχες περιοχές οικισμών, σε ήσυχες περιοχές στην ύπαιθρο, κοντά σε σχολεία, νοσοκομεία και άλλα ευαίσθητα σε θορύβους κτίρια και περιοχές.

Ως προς τις άλλες παραμέτρους της αστικής όχλησης, που αναπτύσσονται στην ενότητα 14 του LitusGo, δεν υπάρχει μια ενοποιημένη Ευρωπαϊκή Οδηγία ή κάτι αντίστοιχο. Κάθε Κράτος Μέλος αναπτύσσει τους δικούς του κανόνες και τα δικά του όρια καθώς και τους τρόπους που αντιμετωπίζει αυτές τις μορφές όχλησης.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- A summary of EU legislation on noise pollution at:
http://europa.eu/legislation_summaries/environment/noise_pollution/index_en.htm
- A summary of EU legislation on community annoyance issues:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:042:0038:0044:EN:PD>
E

Ενότητα 15:

Αρχαιολογικοί χώροι/Ιστορικές τοποθεσίες/Πολιτιστική κληρονομιά

Σύμφωνα με τη Στρατηγική για την ανάπτυξη της Ευρωμεσογειακής πολιτιστικής κληρονομιάς, οι προτεραιότητες από τον στρατηγικό προσανατολισμό των Μεσογειακών χωρών (2007-2013) πρέπει να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων, τους δύο πιο κάτω σημαντικούς άξονες:

Αύξηση της ευαισθητοποίησης και της εκπαίδευσης για την πολιτιστική κληρονομιά. Η αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς παραμένει στενά συνδεδεμένη με τα ενδιαφέροντα του τοπικού πληθυσμού και εξαρτάται από την ενεργό εμπλοκή της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών κοινοτήτων. Πρέπει να γίνει αντιληπτό το συμφέρον των τοπικών κοινωνιών από την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς τους. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να παρέχεται η κατάλληλη εκπαίδευση στα σχολεία και τα πανεπιστήμια, καθώς και η κατάλληλη κατάρτιση στις Τοπικές Αρχές και τους επαγγελματίες που

δραστηριοποιούνται στην παράκτια ζώνη.

Πολιτιστική κληρονομιά ως μέσο για την τοπική ανάπτυξη. Ως ένας παράγοντας της ανθρώπινης ανάπτυξης, η πολιτιστική κληρονομιά παρέχει τη δυνατότητα δημιουργίας νέων ευκαιριών για δημιουργικές δραστηριότητες, τουρισμό κ.α. καθώς και συνεργειών μεταξύ των δραστηριοτήτων αυτών.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- Strategy for the development of Euro-Mediterranean cultural heritage: priorities from Mediterranean countries (2007–2013)
<http://www.euromedheritage.net/euroshared/doc/Culture%20strategy%202007%20-%202013.pdf>

Ενότητα 16: Κίνδυνοι πλημμύρων –

Κύμα θύελλας - Πλημμύρες, διαχείριση ακραίων συνθηκών

Ευρωπαϊκή Οδηγία 2007/60/ΕΚ (23 Οκτωβρίου 2007) για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, είναι το κύριο εργαλείο της ΕΕ: *«Η Οδηγία αποσκοπεί στο να εγκαθιδρύσει ένα κοινό πλαίσιο για την αξιολόγηση και τη μείωση του κινδύνου πλημμυρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση θέτοντας, το περιβάλλον, την περιουσία και την οικονομική δραστηριότητα, στην ανθρώπινη υγεία. Η οδηγία καλύπτει όλους τους τύπους πλημμυρών, τόσο κατά μήκος των ποταμών όσο και σε παράκτιες περιοχές. Υπάρχουν επίσης άλλοι κίνδυνοι, όπως οι πλημμύρες στα αστικά κέντρα και πλημμύρες στο αποχετευτικό σύστημα, οι οποίοι πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη».*

Σύμφωνα με την Οδηγία:

‘Πλημμύρα είναι η προσωρινή κάλυψη από νερό τμήματος γης που υπό κανονικές συνθήκες δεν καλύπτεται από νερό. Ο όρος αυτός πρέπει να περιλαμβάνει τις πλημμύρες από ποταμούς, από χείμαρρους, πλημμύρες από τη θάλασσα σε παράκτιες περιοχές και μπορεί να εξαιρεί τις πλημμύρες από τα αποχετευτικά συστήματα.‘.

‘Ο κίνδυνος πλημμύρας είναι ο συνδυασμός της πιθανότητας ενός πλημμυρικού γεγονότος και των και των εν δυνάμει επιπτώσεών του στην ανθρώπινη υγεία, στο περιβάλλον, στην πολιτιστική κληρονομιά και στην οικονομική δραστηριότητα‘.

Η Οδηγία είναι πολύ συγκεκριμένη όσο αφορά τις υποχρεώσεις των Κρατών Μελών και τις χρονικές προθεσμίες εκπλήρωσής τους, ως προς π.χ. τη δημιουργία χαρτών τρωτότητας της παράκτιας ζώνης, ή την αξιολόγηση των δυνητικών αρνητικών συνεπειών των μελλοντικών πλημμυρών στην ανθρώπινη υγεία, το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και την οικονομική δραστηριότητα κλπ.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- Directive 2007/60/EC of 23 Oct 2007 on the assessment and management of flood risks available at:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:288:0027:0034:EN:PDF>
- A summary of EU legislation on the assessment and management of flood risks available at:
http://europa.eu/legislation_summaries/environment/civil_protection/l28174_en.htm

Ενότητα 17: Ανομβρία

Όπως αναφέρεται σε διαδικτυακό χώρο της Ε.Ε (σύνδεσμος 2 πιο κάτω): *Η Επιτροπή παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση στις σποραδικής ξηρασίας και της μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης λειψυδρίας. Οι κατευθυντήριες γραμμές ασχολούνται με τη τιμολόγηση του νερού, την κατανομή των υδάτινων πόρων, την πρόληψη της ανομβρίας καθώς και την υψηλής ποιότητας πληροφορίες και τεχνολογικές λύσεις για την αντιμετώπιση της λειψυδρίας και της ξηρασίας.*

Προβλέπονται ειδικές οδηγίες για την βελτίωση της διαχείρισης των κινδύνων ξηρασίας. Πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή συνιστά στα Κράτη Μέλη να αναπτύξουν σχέδια διαχείρισης κινδύνου ξηρασίας όπως αναφέρονται στην Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά, από το 2009, βάση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ των χωρών καθώς και μεθοδολογιών που αναπτύσσονται σε Κοινοτικό επίπεδο. Η Επιτροπή προτίθεται επίσης να δημιουργήσει ένα παρατηρητήριο και ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα φαινόμενα ανομβρίας, των οποίων τα πρότυπα και η εφαρμογή διαδικασιών θα πρέπει να υιοθετηθούν από το 2012. Επιπλέον συστήνεται η βελτιστοποίηση της χρήσης του Ταμείου Αλληλεγγύης της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για Πολιτική Προστασία, έτσι ώστε τα Κράτη Μέλη που έχουν πληγεί σοβαρά από τη ξηρασία να λαμβάνουν την απαραίτητη βοήθεια χωρίς καθυστέρηση.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL, addressing the challenge of water scarcity and droughts in

the European Union available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0414:FIN:EN:PDF>

- A summary of EU legislation on the assessment and management of flood risks available at: http://europa.eu/legislation_summaries/environment/water_protection_management/l28196_en.htm
- <http://water.europa.eu/>
- <http://www.eea.europa.eu/themes/water/dc>

Ενότητα 18: Απερήμωση

Το θέμα της απερίμωσης περιλαμβάνεται στο ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο για τις κλιματικές αλλαγές. Η απερίμωση επηρεάζει κυρίως τις νότιες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αρκετές νομοθετικές πράξεις της ΕΕ (Οδηγίες, Επικοινωνίες κ.λπ.) μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την καταπολέμηση της απερίμωσης. Π.χ. η Ανακοίνωση COM (2008) 645 «Η αντιμετώπιση των προκλήσεων της αποψίλωσης και υποβάθμισης των δασών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και της απώλειας της βιοποικιλότητας».

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- A synopsis of EU legislation to “Tackle climate changes”: http://europa.eu/legislation_summaries/environment/tackling_climate_change/index_en.htm

Ενότητα 19: Ενεργειακή χρήση, κατανάλωση και διαχείριση

Η Συνθήκη της Λισαβόνας τοποθετεί την ενέργεια στο επίκεντρο της Ευρωπαϊκής δραστηριότητας. Παρέχει μια νέα νομική και πιο

αποτελεσματική βάση, που έλειπε στις προηγούμενες Συνθήκες (Άρθρο 194 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Οι στόχοι της πολιτικής υποστηρίζονται από εργαλεία που προκύπτουν από τους νόμους της αγοράς, όπως οι φόροι, οι επιδοτήσεις και το σύστημα εμπορίας εκπομπών CO₂, από την ανάπτυξη ενεργειακών τεχνολογιών, όπως π.χ. οι τεχνολογίες για ενεργειακή απόδοση και οι ανανεώσιμες πηγές ή η ενέργεια χαμηλών εκπομπών άνθρακα και από Κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα. Επιπλέον, τον Δεκέμβριο του 2008 η ΕΕ υιοθέτησε μια σειρά μέτρων με τη προοπτική να μειώσει τη συμβολή της ΕΕ στην υπερθέρμανση του πλανήτη.

Αποφασισμένη να καταπολεμήσει την αλλαγή του κλίματος, η ΕΕ έχει δεσμευτεί να μειώσει τις εκπομπές της τουλάχιστον κατά 20% μέχρι το 2020. Απευθύνει επίσης έκκληση για τη σύναψη μιας διεθνούς συμφωνίας η οποία θα υποχρεώνει τις ανεπτυγμένες χώρες να μειώσουν τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου μέχρι 30% μέχρι το 2020. Στο πλαίσιο αυτής της συμφωνίας, η ΕΕ θα θέσει ως νέο στόχο τη μείωση των εκπομπών της μέχρι 30% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Οι στόχοι αυτοί βρίσκονται στο επίκεντρο της στρατηγικής της ΕΕ για τον περιορισμό της κλιματικής αλλαγής. Στο Σχέδιο Δράσης της για την Ενεργειακή Απόδοση (2007-2012) η Ε.Ε έθεσε ως στόχο τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης μέχρι 20% έως το 2020.

Για να αυξηθεί η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στο

χάρτη Πορείας των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας της, η ΕΕ έχει θέσει ως στόχο την αύξησης του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό της μείγμα κατά 20% μέχρι το 2020.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (μέσω του Στρατηγικού Σχεδίου Ενεργειακών Τεχνολογιών (SET)-Σχέδιο, COM (2009) 519) προτείνει την ανάπτυξη καθαρών ενεργειακών τεχνολογιών και τη δράση στο πεδίο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- Directive 2003/87/EC of 13 October 2003 establishing a scheme for greenhouse gas emission allowance trading within the Community and amending Council Directive 96/61/EC available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:275:0032:0046:EN:PDF>
- A summary of EU legislation establishing a scheme for greenhouse gas emission allowance trading within the Community and amending Council Directive 96/61/EC available at: http://europa.eu/legislation_summaries/energy/european_energy_policy/l2801_2_en.htm

Ενότητα 20: Πράσινα Κτίρια

Σύμφωνα με την Οδηγία 2002/91/EC για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, τα Κράτη Μέλη θα λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι τα νέα κτίρια πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που αναφέρονται στο Άρθρο 4.

Για τα νέα κτίρια συνολικής ωφέλιμης επιφάνειας άνω των 1000 m², τα Κράτη Μέλη εξασφαλίζουν ότι η τεχνική, περιβαλλοντική και οικονομική σκοπιμότητα των εναλλακτικών συστημάτων βρίσκεται

υπό μελέτη και συνυπολογίζεται πριν από την έναρξη της ανέγερσης. Ως εναλλακτικά συστήματα μπορούν να αναφερθούν τα:

- Αποκεντρωμένα συστήματα παροχής ενέργειας τα οποία βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Συνδυασμός παραγωγής θερμότητας και ενέργειας (CHP)
- Περιοχή ή κύκλωμα θέρμανσης ή ψύξης αν είναι διαθέσιμο
- Αντλίες θερμότητας κάτω από ορισμένες συνθήκες

Ωστόσο, στην Οδηγία για υφιστάμενα κτίρια και στο διαθέσιμο Πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης υπάρχουν προειδοποιήσεις: Σύμφωνα με το Άρθρο 3, τα Κράτη Μέλη εφαρμόζουν, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, μια μεθοδολογία υπολογισμού της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων. Η μεθοδολογία αυτή θεσπίζεται σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Η ενεργειακή απόδοση ενός κτιρίου θα εκφράζεται με ξεκάθαρο τρόπο και ενδέχεται να περιλαμβάνει δείκτη εκπομπών CO₂.

Σχετικές πηγές πληροφόρησης:

- Directive 2002/91/EC of 16 December 2002 on the energy performance of buildings available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:001:0065:0065:EN:PDF>
- A summary of EU legislation on the energy performance of buildings available at: http://europa.eu/legislation_summaries/other/l27042_en.htm
- Leaflet of EU directive on energy performance of buildings published by European Commission, Directorate-General for Energy and Transport, available at: http://ec.europa.eu/energy/demand/legislation/doc/leaflet_better_buildings_en.pdf

www.litusgo.eu

2012

ISBN set 978-9963-720-22-4

ISBN 978-9963-720-24-8